

Kvartalsrapport
Oktober 2017

Lån & spar invest

Lån & spar mixinvest

Indhold

Om foreningerne.	3
De finansielle markeder i 3. kvartal 2017.	4
Afdeling Obligationer	6
Afdeling MixObligationer	7
Afdeling Danske Aktier	8
Afdeling Europa Classics.	9
Afdeling Verden Selection	10
Afdeling Balance 20	11
Afdeling Balance 40	12
Afdeling Balance 60	13
Afdeling Balance 80	14
Investeringsovervejelser.	15

Disclaimer

Dette materiale er udarbejdet af Lån & Spar Bank. Materialet er udelukkende med henblik på at orientere investorer og andre interesserede. Nærværende materiale er ikke og skal ikke opfattes som et tilbud eller opfordring til at købe eller sælge investeringsbeviser. Information, beregninger, vurderinger, skøn og forventninger i dette materiale træder ikke i stedet for læserens eget skøn over, hvorledes der bør disponeres.

Lån & Spar Bank har forsøgt at sikre sig, at information i dette materiale er korrekt og retvisende. Lån & Spar Bank påtager sig imidlertid ikke noget ansvar for materialets nøjagtighed og fuldkommenhed, ligesom Lån & Spar Bank ikke påtager sig noget ansvar for eventuelle tab, der måtte følge af dispositioner foretaget på baggrund af information i dette materiale. Det skal fremhæves, at historiske afkast ikke er nogen garanti for fremtidige afkast. Materialet er beskyttet af lov om ophavsret, hvorfor materialet eller dele heraf ikke må gengives uden tilladelse fra Lån & Spar Bank.

Om foreningerne

Investeringsforeningen Lån & Spar Invest blev stiftet i 1971 og er dermed en af landets ældste. Kapitalforeningen Lån & Spar MixInvest blev stiftet den 22. marts 2001, med de første Fund-of-Funds afdelinger i Danmark. Foreningerne ejes af investorerne.

Foreningerne

Investeringsforeningen Lån & Spar Invest og Kapitalforeningen Lån & Spar MixInvest er til for at gøre det enklere for dig at investere. Frem for selv at skulle udvælge de rette værdipapirer, og løbende holde øje med markederne samt sammensætningen af investeringen, får du eksperterne til at løse opgaven ved at investere gennem Lån & Spar Invests og Lån & Spar MixInvests afdelinger.

I Lån & Spar Invest kan du vælge mellem afdelinger, der alene investerer i obligationer med forskellige løbetider og risici, og afdelinger, der investerer i aktier fra forskellige geografiske områder.

I Lån & Spar MixInvest, der særligt retter sig mod din pensionsopsparing og opsparing i selskabsform eller under virksomhedsordningen, kan du vælge forskellige typer af balancerede investeringer i både obligationer og aktier. Her får du altså en stor spredning af risikoen.

Balanceret investering i både aktier og obligationer gør investeringen mere robust end en placering alene i én aktivtype. Du kan endvidere vælge alene at placere din opsparing i én fondskode frem for at skulle administrere mange forskellige.

Begge foreninger har som mål at opnå attraktive afkast på investeringerne inden for rammerne af afdelingernes investeringsområde og fastlagte risikospredning.

Afdelingsfusioner i 2017

Lån & Spar Invest har i den forløbne del af året gennemført de fusioner, som blev besluttet på generalforsamlingen i foråret. Formålet med fusionerne er at forenkle foreningens afdelingsudbud til de temaer, som medlemmerne har behov for.

1. Fusion af Afdeling Korte Obligationer med Afdeling Obligationer. Sidstnævnte fik som fortsættende afdeling samtidig sit investeringsunivers udvidet, så der kunne etableres en mere diversificeret obligationsportefølje på tværs af forskellige markedsegmenter.

2. Fusion af Afdeling Danmark med afdelingerne Danske Aktier og Nordic Alpha fra Investeringsforeningen Gudme Raaschou. Afdelingen hedder herefter Afdeling Danske Aktier og investerer fortsat i det danske aktiemarked.

3. Fusion af Afdeling Europa med Afdeling Classics fra Investeringsforeningen Gudme Raaschou. Afdelingen hedder herefter Afdeling Europa Classics og investerer fortsat i europæiske aktier.

4. Fusion af Afdeling Verden med Afdeling Nordamerika og med Afdeling Selection fra Investeringsforeningen Gudme Raaschou. Afdelingen hedder herefter Afdeling Verden Selection og investerer fortsat i globale aktier.

Etik i investeringerne

I tilrettelæggelsen af investeringerne indgår et overordnet hensyn til etiske forhold. Udgangspunktet er, at investeringerne sker i respekt af de love og etiske rammer, der gælder i Danmark og øvrige lande, der investeres i. Der købes eksempelvis ikke aktier i selskaber, der bevidst og gentagne gange har brudt etiske regler, der er fastsat af nationale myndigheder, på de markeder, hvor selskabet arbejder, eller af internationale organisationer med Danmarks tiltrædelse. De nærmere etiske regelsæt findes på foreningernes hjemmesider.

Din investeringsprofil

Når du investerer, er det vigtigt, at dine investeringer bliver sammensat ud fra dine behov og forventninger. Derfor anbefaler vi, at du i samarbejde med din investeringsrådgiver får fastlagt din personlige investeringsprofil, inden du investerer.

Find mere information

På foreningernes hjemmesider www.lsinvest.dk og www.lsmi.dk kan du finde flere oplysninger, som f.eks. foreningernes vedtægter, prospekter og rapporter samt afdelingernes faktaark og investorinformationer. Af prospekterne fremgår de rammer, som de enkelte afdelinger investerer efter samt andre praktiske oplysninger.

Administrator/forvalter

Foreningerne administreres/forvaltes af Invest Administration A/S, Badstuestræde 20, 1209 København K, tlf. 38 14 66 00.

De finansielle markeder i 3. kvartal 2017

3. kvartal 2017

3. kvartal 2017 blev internationalt set endnu et godt kvartal på aktiemarkederne, og det danske C20-indeks fulgte med en stigning på ca. 3 pct. med resten af verden, der stort set oplevede en stigning på 3 pct., uanset om vi ser på MSCI World, indekset for amerikanske aktier eller det europæiske indeks.

De lange statsrenter steg generelt 0,1 pct.-point i 3. kvartal, mens de korte europæiske renter var uforandrede. Renten på 10-årige danske statsobligationer faldt marginalt med 0,02 pct.-point til 0,55 pct. Den 10-årige tyske rente steg med 0,1 pct.-point til 0,46 pct., og de lange sydeuropæiske statsrenter steg ligeledes med omkring 0,1 pct.-point. Den væsentligste afvigelse finder vi i Spanien, der på grund af intern usikkerhed oplevede en stigning i renten på 0,23 pct.-point til 1,64 pct. eller det samme niveau som ved udgangen af 1. kvartal. Den 10-årige amerikanske statsrente steg ligeledes 0,1 pct.-point til 2,31 pct.

Amerikansk økonomi viser en generel positiv udvikling, med lav arbejdsløshed, stigende beskæftigelse og et pænt privatforbrug. Den amerikanske centralbank FED valgte ikke at stramme på pengepolitikken i 3. kvartal, men har indikeret fornyet stramning i 4. kvartal og en afvikling af den meget høje balance som følge af store obligationsbeholdninger.

Udviklingen i de amerikanske statsfinanser kan dog godt give anledning til en vis bekymring, idet udgifterne er stigende, mens indtægterne stagnerer. Amerikanerne har således måttet hæve loftet for den samlede statslige gældsætning, bl.a. for at kunne udbetale bidrag til en national katastrofefond.

Europa oplever fortsat usikkerhed i forbindelse med Storbritanniens exit fra EU-samarbejdet. Det har dog primært været usikkerhed omkring Spaniens sammenhængskraft, der har påvirket 3. kvartal, og det har primært været spanierne selv, der har oplevet usikkerheden i form af stigende renter. Tyskland har derimod stabiliseret markederne med genvalg af Merkel, selv om valget også gav repræsentation til den mere EU-skeptiske del af det politiske spektrum.

Euroområdet ser i 2017 ud til at få samme vækst som USA, mens udsigterne for 2018 er mere positive for USA end for Europa.

Forventninger til fremtiden

Den generelle forventning er, at væksten i den globale økonomi fortsætter i et moderat tempo på mellem 2 og 2,5 pct., sådan som det reelt har været tilfældet de seneste 7-8 år. Vi har ikke set meget til en ændret amerikansk handelspolitik, sådan som det ellers var forventet med udfaldet af valget i november 2016.

Inflationen synes generelt ikke rigtigt at ville forlade et niveau på 1-2 pct., på trods af et stramt amerikansk arbejdsmarked, og tilsvarende tendenser på en del af det europæiske. Den amerikanske centralbanks signaler om flere kommende rentestigninger m.v. har allerede materialiseret sig i de lange renter. Det er markedsforventningen, at den amerikanske rente vil stige til 2,5 pct. ultimo 2017 og 3 pct. ultimo 2018, tilsvarende ventes den tyske rente at være på 0,5 pct. ultimo i år og 0,8 pct. ultimo 2018.

De helt korte europæiske og danske renter skal på et tidspunkt justeres op, og den europæiske centralbank ECB kan i løbet af 4. kvartal komme med de første signaler om hvornår og hvor meget. De lange statsrenter er allerede blevet trukket noget op, mens renten på danske realkreditobligationer endnu synes relativt upåvirket.

En tysk 10-årig rente på 0,46 pct. med en inflationsmålsætning for ECB på omkring 2 pct. synes på længere sigt at være uholdbar. Med udsigten til en inflation på 1-1,5 pct. i 2018 vurderes en forventet stigning på 0,25 pct.-point i 2018 som realistisk. Risikoen for de danske obligationer findes primært i udviklingen på de internationale markeder.

Aktiemarkedet

De næsten synkront stigende aktiekurser i 3. kvartal afspejler, at der er vækst og stabile lave renter. Aktiekurserne er fortsat trukket højt op som følge af centralbankernes lempelige pengepolitik.

Kurserne er trukket højt op, også selv om en del virksomheder formodentlig får en styrket indtjening som følge af fortsat vækst og efterspørgsel. De lave renter er med til at retfærdiggøre kursniveauerne, da der ikke er mange alternativer til placering i aktier.

Det er vurderingen, at optimismen vil fortsætte, såfremt den positive udvikling i nøgletallene kan vare ved, omvendt så befinder vi os på kursniveauer, hvor der må være betydelig frygt for uforudsete hændelser og kursfald.

Afdelingerne

Investeringsforeningen Lån & Spar Invest

Afdeling Obligationer

Afdeling MixObligationer

Afdeling Danske Aktier

Afdeling Europa Classics

Afdeling Verden Selection

Kapitalforeningen Lån & Spar MixInvest

Afdeling Balance 20

Afdeling Balance 40

Afdeling Balance 60

Afdeling Balance 80

Afdeling Obligationer

Profil

Afdelingens midler investeres i danske og udenlandske børsnoterede obligationer f.eks. stats- og realkreditobligationer. Afdelingen kan herudover investere i erhvervsobligationer.

Rammerne er yderligere beskrevet i foreningens prospekt.

Afdelingens investeringsstrategi sigter mod at sammensætte en portefølje med en lav til mellem renterisiko. Rentefølsomheden, målt som porteføljens samlede korrigerede varighed, skal således ligge i intervallet 2–6 år. Ved udgangen af 3. kvartal havde afdelingens portefølje en korrigeret varighed på 2,5 år. Benchmark er 50% Nordea Constant Gvt. 3 years og 50% Nordea Constant Gvt. 5 years og har en konstant varighed på 4 år.

Afdelingen er velegnet for investorer med kort samt middel investeringshorisont og anbefales til såvel fri opsparing som pensionsmidler, hvor der er nogle år til, at udbetalingen skal finde sted.

I juni 2017 blev afdeling Korte Obligationer fusioneret ind i afdeling Obligationer.

Udviklingen i 3. kvartal 2017

Afdeling Obligationer gav i 3. kvartal et afkast på 0,61 pct., mens afdelingens benchmark steg 0,44 pct. Den positive udvikling var hovedsageligt positive afkast på realkreditobligationer, hvor afdelingen har en markant overvægt. Realkredit har givet et merafkast i niveauet 0,4–0,6 kurspoint i forhold til sammenlignelige statsobligationer. Udlandet er fortsat massivt køber af danske obligationer, og ejer i dag 40–50 pct. i mange af de toneangivende realkreditserier, som 2%–2047 og 2,5%–2047.

Afdelingens varighed er i løbet af kvartalet faldet med 0,1 til 2,4 år. I henhold til investeringsinstruksen blev der opbygget en mindre beholdning af europæiske erhvervsobligationer, der udgjorde 3,5 pct. af den samlede beholdning ved kvartalets udgang.

Forventninger

Renteniveauet ventes at forblive lavt året ud. Inflationsforventningerne er lave, og centralbankerne fører fortsat en lempelig pengepolitik. Nationalbanken ventes ikke foreløbigt at ændre på renten på indskudsbeviser, der er –0,65 pct., og renten på en 2-årig dansk statsobligation er derfor tæt på det niveau. De lange renter ventes at være let stigende, når den europæiske centralbank forventes at udfase sit opkøbsprogram i løbet af 1. halvår 2018.

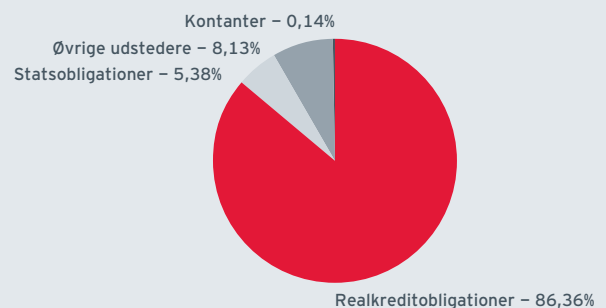
Fakta

Børsnoteret	
Udbyttebetalende	
Investerer i danske obligationer	
Fondskode	DK001568655-4
Stiftet	1991
Risikokategori	3
Benchmark	50% Nordea GOV 3Y og 50% Nordea GOV 5Y
Afkast i % (ÅTD 2017)	1,25
Benchmarkafkast i % (ÅTD 2017)	-0,04
Udbytte i kr. pr. andel (2016)	1,00
ÅOP i % (2016)	0,62

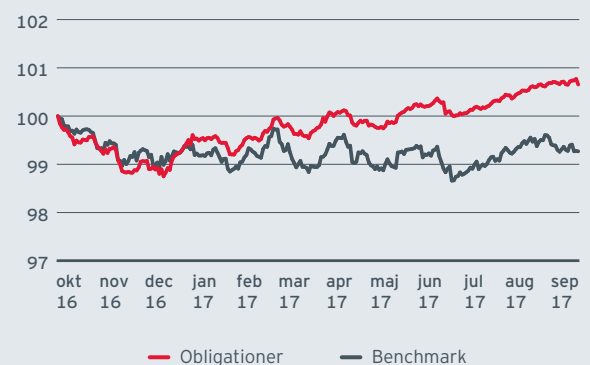
Porteføljens 10 største positioner

1	1,75%	Stat 2025	DK0009923138	4,67%
2	3%	BRF 2044	DK0009377897	3,76%
3		Gudme Raaschou European High Yield		3,54%
4	0,4075%	DK Skib SK21	DK0004131273	2,99%
5	0,1146%	Nykredit 2021	DK0009778961	2,97%
6	1%	Nordea 2022	DK0002036961	2,42%
7	1%	LRF 2022	DK0004920352	2,31%
8	0,5%	RD 2027	DK0009297517	2,23%
9	2%	RD 2037	DK0009292633	2,23%
10	0,5%	BRF 2027	DK0009388076	2,07%

Porteføljens sammensætning ultimo september 2017

Kursudvikling (indekseret 12 måneder)

Afdeling MixObligationer

Profil

Afdelingen investerer i et mix af danske og udenlandske stats- og realkreditobligationer samt via investeringsforeningsbeviser i erhvervsobligationer og emerging markets obligationer. Risikoen forventes ikke at være væsentligt større end ved investering alene i danske obligationer, men afkastmuligheden forventes at være større.

Mindst 40 pct. af formuen skal være placeret i danske stats-, indeks- eller realkreditobligationer. Generelt tilstræbes der i afdelingen stor spredning på segmenter og udstedere. Afdelingen anvender ikke benchmark. Ved udgangen af 3. kvartal havde afdelingens portefølje en korrijeret varighed på 2,4 år.

Rammerne er yderligere beskrevet i foreningens prospekt.

Afdelingen er velegnet for investorer med frie midler eller pensionsopsparing, som ønsker et attraktivt afkast og er villige til at løbe en lidt større risiko end ved stats- og realkreditobligationer.

Udviklingen i 3. kvartal 2017

Afdeling MixObligationer gav i 3. kvartal et afkast på 0,85 pct. Afkastet for årets første tre kvartaler er 2,44 pct. Den positive afkastudvikling skyldes beholdningen af realkreditobligationer og erhvervsobligationer. Udenlandske investorers køb af dansk realkredit har også medvirket til god performance. Mere end halvdelen af de udstedte realkreditobligationer er i årets løb købt af udenlandske investorer.

Det europæiske renteniveau har været nogenlunde uforandret i 3. kvartal, mens det dansk-tyske rentespænd blev indsnævret med 0,1 pct.-point. Renteniveauerne i Europa holdes nede af den lempelige pengepolitik, hvor den europæiske centralbank opkøber obligationer. Selv om inflationen i et historisk perspektiv er lav, så kan der argumenteres for, at obligationsrenterne burde være højere.

Forventninger

Centralbankerne ventes at fortsætte den lempelige pengepolitik året ud, hvorved renteniveauet ventes at forblive lavt. Såfremt inflationen forbliver lav, vil den europæiske centralbank og Nationalbanken vente med renteforhøjelser til, at opkøbsprogrammet er udfaset i løbet af 2018. Beholdningen af erhvervsobligationer udgør knap 30 pct. og ventes fortsat at bidrage positivt til afkastudviklingen.

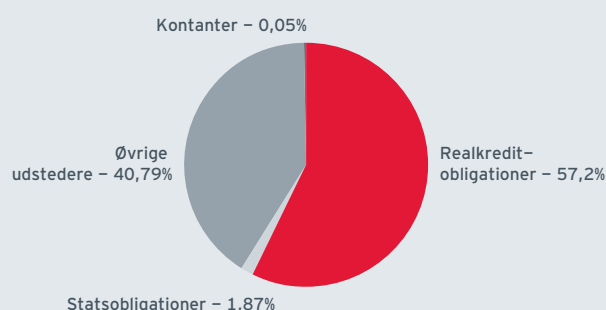
Fakta

Børsnoteret	
Udbyttebetalende	
Investererer i danske og udenlandske obligationer	
Fondskode	DK006046134-1
Stiftet	2012
Risikokategori	3
Benchmark	Intet
Afkast i % (ÅTD 2017)	2,44
Udbytte i kr. pr. andel (2016)	1,00
ÅOP i % (2016)	1,11

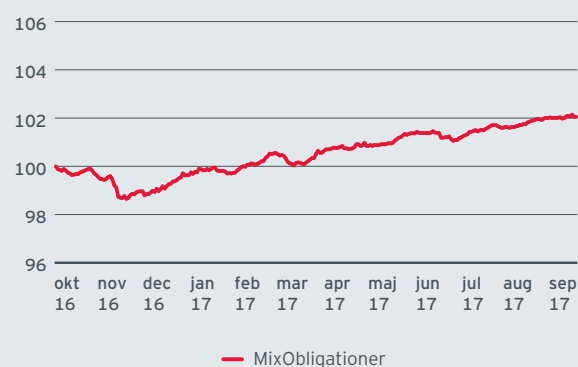
Porteføljens 10 største positioner

1	Gudme Raaschou Emerging Markets Debt	15,14%
2	Gudme Raaschou European High Yield	13,04%
3	Gudme Raaschou US High Yield	12,01%
4	3% Nykredit 2044 DK0009789497	3,44%
5	1,5% RD 2037 DK0009297277	4,46%
6	0% NYK 2017 DK00U9796518	3,42%
7	3% Nykredit 2044 DK0009789570	2,72%
8	0,31% RD 2021 DK0009285694	2,55%
9	1% Nordea 2022 DK0002036961	2,50%
10	0,1146% Nykredit 2021 DK0009778961	2,41%

Porteføljens sammensætning ultimo september 2017

Kursudvikling (indekseret 12 måneder)

Afdeling Danske Aktier

Profil

Afdelingen investerer i aktier optaget til handel på Nasdaq Copenhagen A/S, der er et reguleret marked. Porteføljen består primært af store og mellemstore virksomheder.

Rammerne er yderligere beskrevet i foreningens prospekt.

Afdelingen har OMX København Totalindeks cap indeks incl. udbytte (OMXCCAP) som benchmark.

Afdelingen er velegnet for investorer, der ønsker en aktieportefølje og kan acceptere en risiko, der må anses for at være høj. Risikoprofilen søges fastholdt ved investering i en diversificeret portefølje, der er spredt på en række sektorer.

I september 2017 blev Afdeling Danmark fusioneret med afdelingerne Danske Aktier og Nordic Alpha fra Investeringsforeningen Gudme Raaschou. Afdelingen hedder herefter Afdeling Danske Aktier og investerer fortsat i det danske aktiemarked.

Udviklingen i 3. kvartal 2017

Afdeling Danske Aktier har i 3. kvartal givet et afkast på 2,4 pct., og for hele 2017 er afkastet 15,0 pct., hvilket er lavere end benchmark. Trods den overordnede positive afkastudvikling har afkastet været negativt påvirket af investeringen i Pandora. Aktien har i 2017 givet et afkast på minus 32 pct. på grund af frygt for faldende omsætning i USA.

Bavarian Nordic var den negative oplevelse i 3. kvartal. Bavarian Nordic meddelte, at de stoppede udviklingen af et kræftmiddel, hvorved kursen straks faldt 50 pct. Eksponeringen mod Bavarian Nordic er reduceret gennem året, men ikke nok til at undgå et negativt bidrag i 3. kvartal. For hele 2017 har Bavarian Nordic dog fortsat bidraget positivt til afkastet. Nets-aktien har i 3. kvartal bidraget mest positivt, idet der blev fremsat købstilbud på aktien.

Forventninger

På trods af, at danske aktier har givet betydeligt højere afkast end europæiske og amerikanske aktier, samt en høj værdiansættelse, er udsigterne for den resterende del af 2017 fortsat positive. Alle de store økonomier i verden er således i vækst, men alligevel holder inflationen sig på et lavt niveau. Dette har udsat rentestigninger, og dermed er alternativafkastet til aktier fortsat meget lavt.

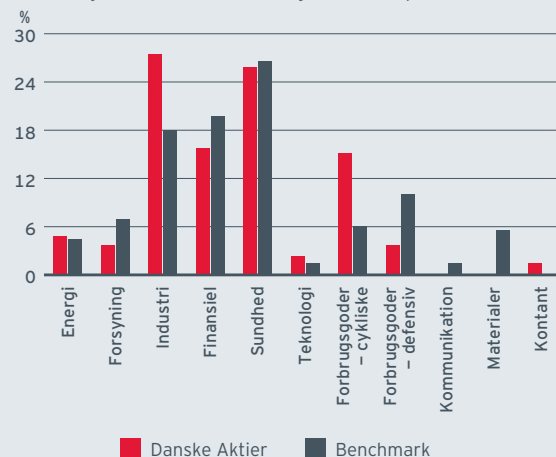
Fakta

Børsnoteret	
Udbyttebetalende	
Investerer i danske aktier	
Fondskode	DK001013688-6
Stiftet	1989
Risikokategori	6
Benchmark	OMX København Totalindeks Cap inkl. udbytte
Afkast i % (ÅTD 2017)	14,95
Benchmarkafkast i % (ÅTD 2017)	19,40
Udbytte i kr. pr. andel (2016)	45,10
ÅOP i % (2016)	1,71

Porteføljens 10 største positioner

1	Novo Nordisk	DK0060534915	9,70%
2	A.P. Møller – Mærsk	DK0010244425	9,58%
3	Pandora	DK0060252690	8,25%
4	Coloplast	DK0060448595	7,91%
5	ISS	DK0060542181	4,80%
6	Vestas	DK0010268606	4,79%
7	Danske Bank	DK0010274414	4,77%
8	DFDS	DK0060655629	4,55%
9	Genmab	DK0010272202	3,95%
10	Dong Energy	DK0060094928	3,74%

Porteføljens sammensætning ultimo september 2017

Kursudvikling (indekseret 12 måneder)

Afdeling Europa Classics

Profil

Afdelingens midler anbringes i europæiske aktier, der er optaget til handel på en fondsbørs. Porteføljen består primært af større virksomheder.

Rammerne er yderligere beskrevet i foreningens prospekt.

Afdelingen har STOXX50-indeks inkl. udbytte (DKK) som benchmark.

Afdelingen er velegnet for investorer, der ønsker en aktieportefølje og kan acceptere en risiko, der må anses for at være høj. Risikoprofilen søges fastholdt ved investering i en diversificeret portefølje, der er spredt på en række lande og sektorer.

I juni 2017 blev Afdeling Europa fusioneret med Afdeling Classics fra Investeringsforeningen Gudme Raaschou. Afdelingen hedder herefter Afdeling Europa Classics og investerer fortsat i europæiske aktier.

Udviklingen i 3. kvartal 2017

Afdeling Europa Classics gav i 3. kvartal et afkast på 2,1 pct., hvilket nogenlunde var som benchmark. I årets første ni måneder var afdelingens afkast 7,1 pct. Den positive udvikling på de europæiske aktier skyldes, at den europæiske økonomi nu for alvor synes at være i fremgang. Resultaterne af valgene i Frankrig og Tyskland giver samtidig lidt mere ro om det europæiske samarbejde, som Storbritannien er på vej ud af. Forhandlingerne herom har endnu ikke skabt uro på finansmarkederne.

Sektormæssigt var det i 3. kvartal de cykliske sektorer, der steg mest. De konjunkturaafhængige sektorer såsom Daglige forbrugsgoder og Health Care faldt i kurs. I årets første tre kvartaler er Energi og Telekom de eneste sektorer i Europa, der ikke har bidraget positivt til afkastudviklingen.

Forventninger

Der er fortsat positive forventninger til udviklingen på de europæiske aktier. Europæisk økonomi er i fremgang, og den europæiske pengepolitik er stadig meget lempelig. Fremgangen betyder, at virksomhederne ventes at fortsætte den positive momentum i indtjeningsvæksten ind i 2018.

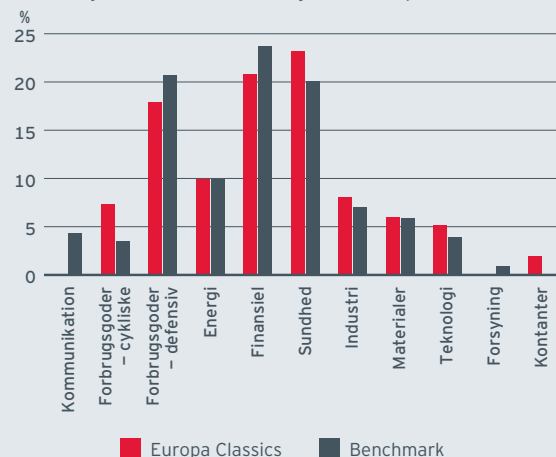
Fakta

Børsnoteret	
Udbyttebetalende	
Investerer i europæiske aktier	
Fondskode	DK001024620-6
Stiftet	1985
Risikokategori	5
Benchmark	STOXX 50 inkl. udbytte
Afkast i % (ÅTD 2017)	7,07
Benchmarkafkast i % (ÅTD 2017)	8,49
Udbytte i kr. pr. andel (2016)	0,00
ÅOP i % (2016)	2,45

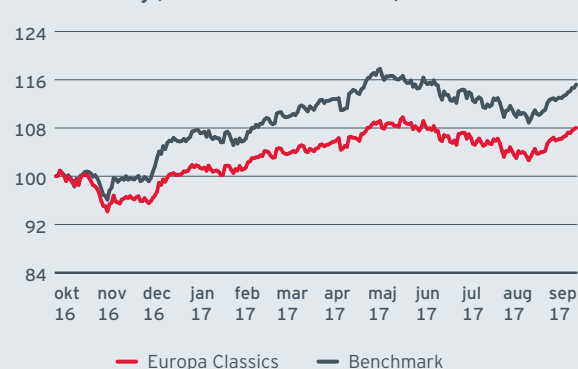
Porteføljens 10 største positioner

1	Nestle	CH0038863350	7,31%
2	HSBC Holdings	GB0005405286	5,46%
3	Novartis	CH0012005267	5,35%
4	Unilever	NL0000009355	4,99%
5	Siemens	DE0007236101	4,48%
6	BNP Paribas	FR0000131104	4,34%
7	SAP	DE0007164600	4,13%
8	Roche Holding	CH0012032048	3,90%
9	Total	FR0000120271	3,81%
10	Recordia	IT0003828271	3,69%

Porteføljens sammensætning ultimo september 2017

Kursudvikling (indekseret 12 måneder)

Afdeling Verden Selection

Profil

Afdelingens midler anbringes i globale aktier, der er optaget til handel på en fondsbørs. Porteføljen består primært af større virksomheder.

Rammerne er yderligere beskrevet i foreningens prospekt.

Afdelingens benchmark er MSCI World inkl. udbytte (DKK).

Afdelingen er velegnet for investorer, der ønsker en aktieportefølje og kan acceptere en risiko, der må anses for at være høj. Risikoprofilen søges fastholdt ved investering i en diversificeret portefølje, der er spredt på en række lande og sektorer.

I september 2017 blev Afdeling Verden fusioneret med Afdeling Nordamerika og med Afdeling Selection fra Investeringsforeningen Gudme Raaschou. Afdelingen hedder hefter Afdeling Verden Selection og invester fortsat i globale aktier.

Udviklingen i 3. kvartal 2017

Afdeling Verden Selection gav i 3. kvartal et afkast på 0,8 pct., mens benchmark steg 1,4 pct. I årets første ni måneder var afkastet minus 0,3 pct. Overordnet set har dollarens fald i 2017 haft en negativ indflydelse på afkastet. Dollaren faldt yderligere 3,3 pct. i 3. kvartal og er faldet med knap 11 pct. i årets løb. Da amerikanske aktier udgør 60 pct. af verdensindekset, har der været et negativt bidrag fra dollaren på knap 6,5 pct. i 2017.

Sektormæssigt har udviklingen indenfor Forbrugsgoder været skuffende. Selskaber som Pandora (smykker), Autozone (bilreservedele) og Newell Brands (fritidsartikler mv.) har samlet bidraget med minus. Sidstnævntes aktiekurs blev presset af en betalingsstandsning i legetøjskæden Toys'R'US.

Forventninger

Der er fortsat positive forventninger til udviklingen på de globale aktiemarkeder. Verdensøkonomien er i fremgang og synes ikke længere at være afhængig af en fortsat meget lempelig pengepolitik. Centralbanken i USA ventes at hæve renten igen, uden at det forventes at skade vækstforventningerne. En fortsat høj værdiansættelse af især de amerikanske aktier fordrer, at virksomhederne lever op til de positive forventninger.

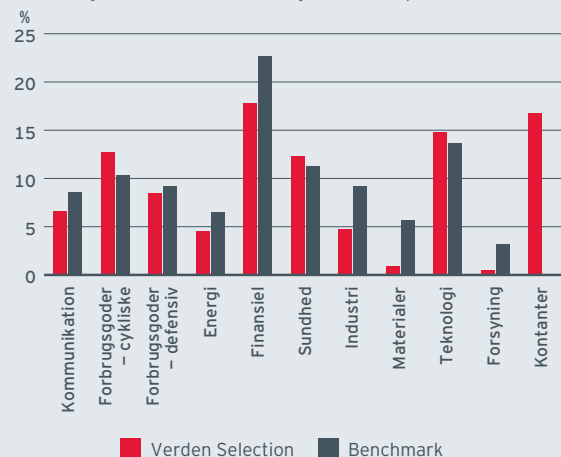
Fakta

Børsnoteret	
Udbyttebetalende	
Investerer i udenlandske aktier	
Fondskode	DK001008447-4
Stiftet	1986
Risikokategori	5
Benchmark	MSCI World, indeks inkl. udbytte
Afkast i % (ÅTD 2017)	-0,32
Benchmarkafkast i % (ÅTD 2017)	3,70
Udbytte i kr. pr. andel (2016)	0,00
ÅOP i % (2016)	2,25

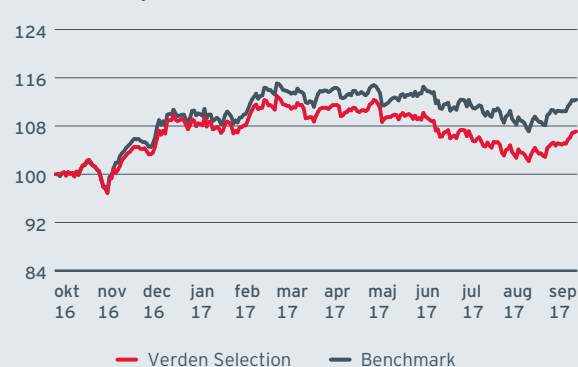
Porteføljens 10 største positioner

1	Applied Materials	US0382221051	3,42%
2	Goldman Sachs	US38141G1040	3,11%
3	SAP	DE0007164600	2,93%
4	Genpact	BMG3922B1072	2,90%
5	Newell Brands	US6512291062	2,43%
6	Apple	US0378331005	2,42%
7	Fresenius	DE0005785604	2,36%
8	Henkel	DE0006048432	2,35%
9	Autozone	US0533321024	2,17%
10	Recordatia	IT0003828271	2,15%

Porteføljens sammensætning ultimo september 2017

Kursudvikling (indekset 12 måneder)

Afdeling Balance 20

Profil

Afdeling Balance 20 tilsigter at have en andel af risikoaktiver (aktier samt erhvervs- og emerging markets obligationer) omkring 20 pct. Konkret kan andelen gå ned til 0 pct. og må ikke overstige 40 pct.

Rammerne er yderligere beskrevet i foreningens prospekt.

Afdelingen er målrettet til investorer, der har pensionsopsparing eller opsparing i selskabsform hhv. under virksomhedsordningen, og som ønsker en lav risiko i en balanceret portefølje med både aktier og obligationer.

Afdelingen er en såkaldt "funds of funds", der investerer i afdelinger fra andre investeringsforeninger.

Den 6. juni 2017 ændrede afdelingen navn fra Otium 2019 – Pension til Balance 20.

Udviklingen i 3. kvartal 2017

Afdeling Balance 20 gav et afkast på 0,7 pct. i 3. kvartal og 1,5 pct. i årets 3 første kvartaler. Traditionelle obligationer udgjorde hovedparten af porteføljen ved kvartalets udgang og bidrog med lave stabile afkast i 3. kvartal. 7 pct. af porteføljen var investeret i erhvervsobligationer ved kvartalets udgang og bidrog med et afkast på 1,3 pct. i 3. kvartal.

Investeringer i aktier, der ifølge de investeringsmæssige rammer skal udgøre mellem 0 pct. og 40 pct., var på 25 pct. af porteføljen ved udgangen af 3. kvartal. Aktieandelen bidrog med et samlet afkast på 1,1 pct. hvoraf globale aktier gav lave positive afkast mens emerging markets aktier bidrog mest positivt til afkastudviklingen.

Forventninger

Lave renter giver forventninger om forholdsvis lave afkast. Dog forventes renteniveauet at forblive lavt året ud. Inflationsforventningerne er lave og centralbankerne fører fortsat en lempelig pengepolitik, hvorved der stadig er potentiale for et positiv afkastbidrag fra obligationerne.

Erhvervsobligationerne og aktierne nyder godt af en fortsat høj optimisme hos investorerne, der fokuserer på fremgange i verdensøkonomien og potentielt stigende indtjening hos virksomhederne.

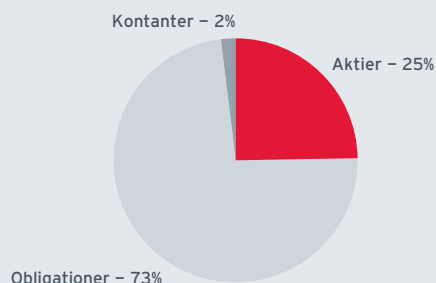
Fakta

Børsnoteret	
Akkumulerende	
Investerer i andre investeringsforeninger/afdelinger	
Fondskode	DK001030124-1
Stiftet	2003
Risikokategori	3
Benchmark	Intet
Afkast i % (ÅTD 2017)	1,49
ÅOP (2016)	1,29

Porteføljens største positioner

1	Lån & Spar Invest Obligationer	66,24%
2	Lån & Spar Invest Verden Selection	22,56%
3	Gudme Raaschou European High Yield	7,19%
4	Gudme Raaschou Emerging Markets Aktier	2,21%

Porteføljens sammensætning ultimo september 2017

Kursudvikling (indekseret 12 måneder)

Afdeling Balance 40

Profil

Afdeling Balance 40 tilsigter at have en andel af risikoaktiver (aktier samt erhvervs- og emerging markets obligationer) omkring 40 pct. Konkret må andelen ikke komme under 20 pct. og ikke over 60 pct.

Rammerne er yderligere beskrevet i foreningens prospekt.

Afdelingen er målrettet til investorer, der har pensionsopsparing eller opsparing i selskabsform hhv. under virksomhedsordningen, og som ønsker en middel risiko i en balanceret portefølje med både aktier og obligationer.

Afdelingen er en såkaldt "funds of funds", der investerer i afdelinger fra andre investeringsforeninger.

Den 6. juni 2017 ændrede afdelingen navn fra Otium 2022 – Pension til Balance 40.

Udviklingen i 3. kvartal 2017

Afdeling Balance 40 gav et afkast på 0,8 pct. i 3. kvartal og 1,8 pct. i årets 3 første kvartaler. Lige over halvdelen af porteføljen var investeret i danske obligationer ved kvartalets udgang, og de bidrog med et afkast på 0,6 pct. Ved udgangen af kvartalet udgjorde erhvervsobligationer 5,5 pct. af porteføljen og bidrog gennem kvartalet med et merafkast på ca. 0,7 pct. til danske obligationer.

Investeringer i aktier, der ifølge de investeringsmæssige rammer skal udgøre mellem 20 pct. og 60 pct., var på 40 pct. af porteføljen ved udgangen af 3. kvartal. Det globale opsving fortsatte og aktier bidrog med et samlet afkast på 1,25 pct. Emerging markets aktier leverede det største afkastbidrag, mens globale aktier gav afkast i niveauet 0,8 pct.

Forventninger

Der er forventning om et positivt afkast for resten af 2017. En fortsat optimisme omkring det globale vækstforløb ventes at bidrage til stigende indtjening og understøtte udviklingen på aktiemarkederne. Lave kreditspænd og fortsat lave renter, med risiko for et lidt stigende renteniveau betyder dog, at afkastbidraget for obligationer forventes at være mere stabiliserende end afkastbidragende i 2. halvår.

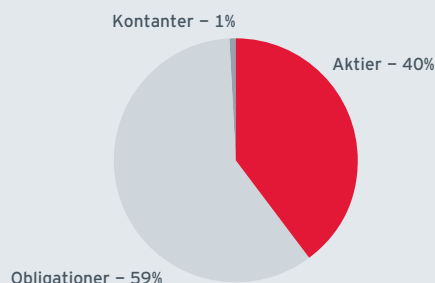
Fakta

Børsnoteret	
Akkumulerende	
Investerer i andre investeringsforeninger/afdelinger	
Fondskode	DK006044840-5
Stiftet	2012
Risikokategori	4
Benchmark	Intet
Afkast i % (ÅTD 2017)	1,82
ÅOP i % (2016)	1,40

Porteføljens største positioner

1	Lån & Spar Invest Obligationer	53,95%
2	Lån & Spar Invest Verden Selection	35,29%
3	Gudme Raaschou European High Yield	5,51%
4	Gudme Raaschou Emerging Markets Aktier	4,53%

Porteføljens sammensætning ultimo september 2017

Kursudvikling (indekseret 12 måneder)

Afdeling Balance 60

Profil

Afdeling Balance 60 tilsigter at have en andel af risikoaktiver (aktier samt erhvervs- og emerging markets obligationer) på omkring 60 pct. Konkret må andelen ikke komme under 40 pct. og ikke over 80 pct.

Rammerne er yderligere beskrevet i foreningens prospekt.

Afdelingen er målrettet til investorer, der har pensionsopsparing eller opsparing i selskabsform hhv. under virksomhedsordningen, og som ønsker en middel til høj risiko i en balance-ret portefølje med både aktier og obligationer.

Afdelingen er en såkaldt "funds-of-funds", der investerer i afdelinger fra andre investeringsforeninger.

Den 1. december 2016 ændrede afdelingen navn fra Mix-Pension til Balance 60.

Udviklingen i 3. kvartal 2017

Afdeling Balance 60 gav et afkast på 1,1 pct. i 3. kvartal og 2,7 pct. i årets 3 første kvartaler. Investeringer i aktier, der ifølge de investeringsmæssige rammer skal udgøre mellem 40 pct. og 80 pct., var på 65 pct. af porteføljen ved udgangen af 3. kvartal. Afkastbidrag fra aktier var i niveauet 1,3 pct., hvor emerging markets aktier gav et afkast på knap 7 pct., mens afkastbidraget fra globale aktier var lavt på grund af negativ påvirkning fra den faldende dollarkurs.

Investeringer i danske obligationer bidrog med lave positive afkast i 3.kvartal. Erhvervsobligationer, der udgjorde 3,1 pct. af porteføljen ved kvartalets udgang, gav positive afkast i niveauet 1,3 pct. og bidrog med et positivt merafkast i forhold til danske obligationer.

Forventninger

Der er forventning om et positivt afkast for resten af 2017. En fortsat optimisme omkring det globale vækstforløb ventes at bidrage til stigende indtjening og understøtte udviklingen på aktiemarkederne. Lave kreditspænd og fortsat lave renter, med risiko for et lidt stigende renteniveau betyder dog, at afkastbidraget for obligationer forventes at være begrænset i 4. kvartal.

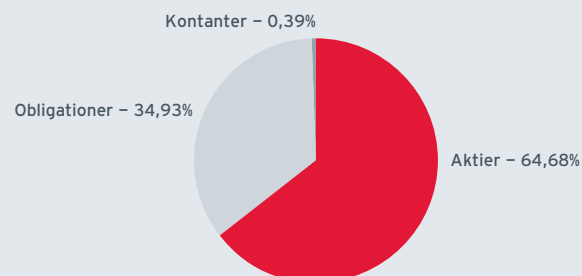
Fakta

Børsnoteret	
Akkumulerende	
Investerer i andre investeringsforeninger/afdelinger	
Fondskode	DK001610236-1
Stiftet	2001
Risikokategori	4
Benchmark	Intet
Afkast i % (ÅTD 2017)	2,70
ÅOP (2016)	1,82

Porteføljens største positioner

1	Lån & Spar Invest Verden Selection	57,03%
2	Lån & Spar Invest Obligationer	31,80%
3	Gudme Raaschou Emerging Markets Aktier	7,69%
4	Gudme Raaschou European High Yield	3,14%

Porteføljens sammensætning ultimo september 2017

Kursudvikling (indekseret 12 måneder)

Afdeling Balance 80

Profil

Afdeling Balance 80 tilsigter at have en andel af risikoaktiver (aktier samt erhvervs- og emerging markets obligationer) på omkring 80 pct. Konkret må andelen ikke komme under 60 pct., og den kan gå op til 100 pct.

Rammerne er yderligere beskrevet i foreningens prospekt.

Afdelingen er målrettet investorer, der har pensionsopsparing eller opsparing i selskabsform hhv. under virksomhedsordningen, og som ønsker en høj risiko i en balanceret portefølje med både aktier og obligationer.

Afdelingen er en såkaldt "funds-of-funds", der investerer i afdelinger fra andre investeringsforeninger.

Den 1. december 2016 ændrede afdelingen navn fra Otium 2016-Pension til Balance 80.

Udviklingen i 3. kvartal 2017

Afdeling Balance 80 gav et afkast på 0,7 pct. i 3. kvartal og 2,4 pct. i årets 3 første kvartaler. Investeringer i aktier, der ifølge de investeringsmæssige rammer ikke må komme under 60 pct., var på 73 pct. af porteføljen ved udgangen af 3. kvartal. Bedst performende region var emerging markets-aktierne, der steg i kølvandet på en forventning om, at centralbanken i USA måske alligevel ikke ville hæve renten mere i 2017. Faldet i den amerikanske dollar trak ned i afkastene på de globale aktier - målt i danske kroner

Danske obligationer gav lave men positive afkast, mens erhvervsobligationer gav et positivt merafkast på ca. 0,7 pct. i forhold til danske obligationer. Erhvervsobligationer udgjorde 3,5 pct. af porteføljen ved kvartalets udgang, mens danske obligationer udgjorde 23,8 pct.

Forventninger

Der er forventning om et positivt afkast for resten af 2017. En fortsat optimisme omkring det globale vækstforløb ventes at bidrage til stigende indtjening og understøtte udviklingen på aktiemarkederne. Lave kreditspænd og fortsat lave renter, med risiko for et lidt stigende renteniveau betyder dog, at afkastbidraget for obligationer forventes at være begrænset i 4. kvartal.

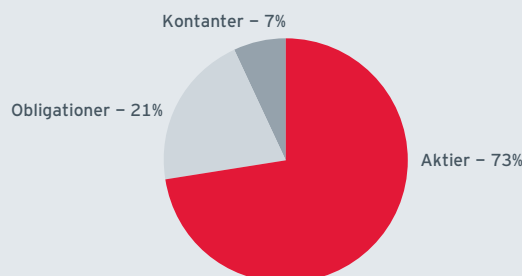
Fakta

Børsnoteret	
Akkumulerende	
Investerer i andre investeringsforeninger/afdelinger	
Fondskode	DK001030116-7
Stiftet	2003
Risikokategori	4
Benchmark	Intet
Afkast i % (ÅTD 2017)	2,36
ÅOP (2016)	2,15

Porteføljens største positioner

1	Lån & Spar Invest Verden Selection	63,77%
2	Lån & Spar Invest Obligationer	17,08%
3	Gudme Raaschou Emerging Markets Aktier	8,98%
4	Gudme Raaschou European High Yield	3,54%

Porteføljens sammensætning ultimo september 2017

Kursudvikling (indekseret 12 måneder)

Investeringsovervejelser

Inden du handler

Det er vigtigt, at du får den rette sammensætning af investeringerne, så de kan opfylde de behov, du står med her og nu og et stykke ind i fremtiden. Du kan benytte dig af Lån & Spar Banks rådgivere til en drøftelse af din risikoprofil og investering.

Du kan få investeringsbeviser helt ned til 100 kr., men det er almindeligvis fornuftigt at investere for mindste nogle tusinde kr. Det er gratis, at få investeringsbeviserne opbevaret i Lån & Spar Bank A/S. Når du har besluttet dig for at købe eller sælge investeringsbeviser, er det enkelt, at føre beslutningen ud i livet. Du kan handle i alle afdelinger af Lån & Spar Bank og via Lån & Spar Banks netbank. Det er også muligt at handle via andre pengeinstitutter.

Løbende rebalancering

Når aktier og obligationer stiger og falder i værdi, ændrer sammensætningen af dine investeringer sig, måske på en måde, så det ikke længere passer til din investeringsprofil og risikovillighed. For at kunne fastholde den ønskede profil, er det vigtigt at få set på sine investeringer mindst en gang årligt og evt. foretage ændringer, eller som det hedder, rebalancere sine investeringer. Rebalancering handler om at genoprette balancen i sine investeringer, så der fortsat er overensstemmelse med den risikoprofil, der er valgt.

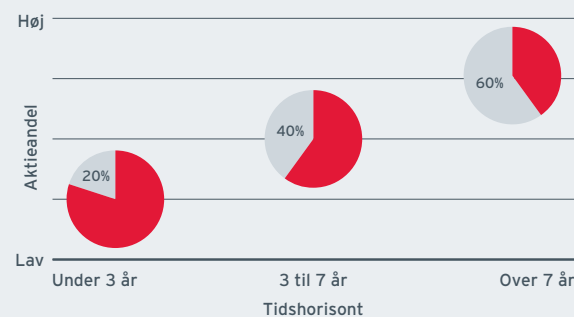
Afkast og risikoklasse

Afdeling	ÅTD 2017	Afkast 2016	Afkast 2015	Risiko indikator
Obligationer	1,25	2,66	-0,80	3
MixObligationer	2,44	3,93	-0,90	3
Danske Aktier	14,95	0,43	30,73	6
Europa Classics	7,07	-3,09	8,20	5
Verden Selection	-0,32	2,17	11,74	5
Balance 20	1,49	1,88	2,98	3
Balance 40	1,82	1,85	5,31	4
Balance 60	2,70	1,57	7,87	4
Balance 80	2,36	2,84	1,19	4

Der er forskellige risici knyttet til de enkelte afdelinger. Risikoen er udtrykt ved en risikoindikator, der er et tal mellem 1 og 7, hvor "1" udtrykker laveste risiko og "7" højeste risiko. Kategorien "1" udtrykker dog ikke en risikofri investering.

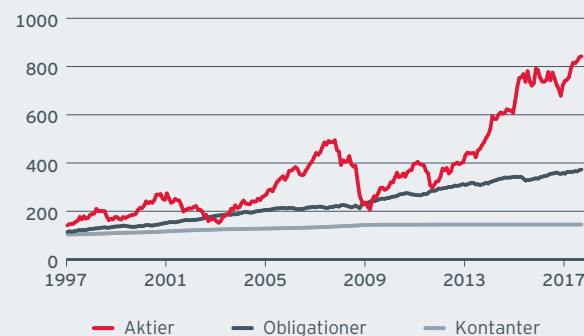
Afdelingens placering på risikoindikatoren er bestemt af udsvingene målt som standardafvigelse i afdelingens regnskabsmæssige indre værdi de seneste fem år og/eller repræsentative data.

Aktieandel ift. investeringshorisont

Det er hensigtsmæssigt at begrænse risikoen på sin opsparing ved at reducere aktieandelen, jo tættere man kommer på at skulle bruge sin opsparing. De angivne procenter for aktieandelen er vist for en typisk investor med middel risiko.

Værdi af 100 kr. investeret i september 1997

Figuren viser hvordan værdien af 100 kr. investeret i 1997 har udviklet sig. Aktier har givet det største afkast, men også de største udsving – og i perioder store tab.